

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Quæ sit materia Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

est medium necessarium ad resurrectionem, cum etiam pueri, qui non accipiunt Eucharistiam, resurrexerunt: vocatur tamen à Patribus aliquando medium necessarium, non significando necessitatem simpliciter, sed maximam quandam congruentiam; vt interpretatur Suarez d. disp. 64. & Vasquez infra disp. 104. n. 4.

pertinent ad historiam, quam ad disputationem scholasticam; in illisque latè, & eruditè laborarunt recentiores, præsertim Suarez, & Vasquez.

SECTIO I.

Qua sit materia Eucharistiæ.

Sermo est de materia remota, de qua agit S. Thomas per totam questionem 74. cuius doctrina partim moralis est, partim scholastica: illa facilis, hæc paulo difficilior: illam breuiter trademus, hanc accuratius disputabimus. Nunc igitur breuiter supponendum, materiam remotam Eucharistiæ omnino necessariam, esse panem, & vinum; de quo S. Thomas art. 1. 3. 4. & 5. & probatur de fide ex Christi institutione, & ex Concilio Florentino, Tridentino, Lateranensi, V Vormatiensi, Altitudorensi, Matilconensi, relatis à Suarez in præsentis disput. 45. sect. 1. & ex Canone; 2. Trullano post 6. Synodum; & ex cap. Cum Martha; 3. Trullano post 6. Synodum; & ex cap. Cum Martha; de celebratione Missarum, & & alia multis.

I. Hic sermo est de materia remota.

Prima difficultas.

Pro huius veritatis maiori explicatione, possunt aliqua dubitari. Primò, qualis debeat esse panis consecrandus? Ratio dubitandi est, quia ex multis granis solet fieri panis; & è contra ex tritico possunt fieri plura mixta, de quibus potest dubitari, an sint materia apta consecrationi? Et licet aliqui senserint, panem ex quolibet grano frumentaceo sufficere, vt ex hordeo, milio, &c. ceterum vix potest iam de hoc dubitari post Florentinum, vbi expresse dicitur, materiam huius sacramenti esse panem triticum, & vinum ex vite. Ille ergo solus panis consecrabilis erit, qui ex tritico confectus fuerit.

2. Prima difficultas. Qualis debeat esse panis ille.

Hinc sequitur primò, panem ex hordeo, cicere milio, oriza, & similibus, non sufficere; item nec ex siliquis, neque ex eruiliis, neque ex maicio, &c. posse tamen ex farre, seu siligine, si significet, quod Hispanicè, *Candeal*, Italicè, *granogenile*, o *bianco*: nam voces Latinæ ambigæ sunt, & magis notæ voces vulgares. Difficultas est de fecali, Italicè, *Segala*, Hispanicè *Cemeno*: quidam affirmant, esse sufficientem materiam, pro quibus videtur stare S. Thomas art. 3. Alij negant, quos sequitur Vasquez Suarez vero dicit, esse materiam valde dubiam.

3. Corollaria quadam. Primum.

Sequitur secundò, panem debere esse ex farina triticea, & aqua naturali coagmentatum, alioquin si fiat ex aqua rosacea, lacte, oleo, vel alio liquore prædominante, non sufficere, quia non est panis vsualis, & multo minus, si misceatur butyro, ouis, saccharo, & similibus. Hæc est partim contra Caietanum, quem sequuntur aliqui recentiores, dicentes panem ex lacte, vel aqua artificiali esse veram materiam: quia aqua solum requiritur ad vniendas partes farinæ. Ceterum mihi videtur ad minus illa esse materia valde dubia. Vnde etiam infertur, quid dicendum sit ad dubium nuper exortum de quodam Sacerdote, qui ad occultandum finem sacrilegium, voluit consecrare hostiam quamdam ex illis, quibus solemus litteras sigillare, admixtam scilicet cum cinnabrio, vt fieri solet; quæ quidem ad minus est materia dubia, & meo iudicio inualida; quia per illam mixtionem alteratur notabiliter, & extrahitur à pane vsuali.

4. Secundum corollarium.

Sequitur tertio, massam crudam, seu oleo, aut butyro frixam, vel aqua clixam, non esse sufficientem materiam, sed debere esse solo igne assam, vel coctam: ideo laganum, pultes non sunt materia apta.

5. Tertium corollarium.

§ 1. Quarta obiectio.

§ 2. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 3. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 4. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 5. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 6. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 7. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 8. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

§ 9. S. Thom. Vasquez. De lastis m. S. Thom.

DISPUTATIO IV.

De materia remota Eucharistiæ.

SECTIO I. Qua sit materia Eucharistiæ.

SECTIO II. An vinum prærequiratur ad Eucharistiam mixtum cum aqua.

SECTIO III. Vtrum aqua vino admixta conuertatur immediatè in sanguinè Christi.

SECTIO IV. Argumenta contra nostram sententiam. & eorum solutiones.

SECTIO V. Dubium incidens, an gutta aque in calicem missa post inchoata verba consecrationis, conuertetur in sanguinem Christi.

SECTIO VI. Vtrum materia consecranda habeat terminum maximum, vel minimum.

SECTIO VII. Vtrum materia consecrabilis debeat esse præsens, & determinata?

MITTO art. 4. 5. & 6. questionis 73. in quibus agitur de nominibus, de figuris, & de tempore institutionis Eucharistiæ: hæc enim magis

apta. Petes; quid si mica panis madescat, & digitis compressa reducat ad massam? Respondeo, adhuc esse materiam; non enim amisit concoctionem, alioquin quando hostia manditur, & in ore madescit, amitteret accidentia panis, & per consequens consecrationem.

6. Sequitur quartò, quid dicendum sit de pane confecto ex amydo, de quo Paludan. & aliqui docti recentiores censent, esse validam materiam: nam verè continet adipem farinæ. Ceterum S. Thomas, quem sequitur communis Theologorum sententia, negat, & merito; quia quidquid sit, an fiat ex vero tritico, an potius ex tritico prius corrupto per diurtinam madesfactionem; ceterum ille non est panis vsualis, nec retinet saporem communem panis, sed alium valde diuersum. Quod in vniuersum est obseruandum ad huiusmodi quæstiones; non tam debere attendi vnitatem, vel diuersitatem specificam materiæ, quam si iuxta communem vsum reputatur pro pane talis materia, necne.

Secunda difficultas.

7. Secundò potest dubitari, an panis debeat necessario esse azymus? Responderetur breuiter cum S. Thoma, & communi, ad valorem sacramenti sufficere azymum, vel fermentatum; de necessitate tamen præcepti in Ecclesia Latina consecrati in azymo, in Græca in fermentato, licet congruentior sit vsus Ecclesiæ Latinæ, eo præcipue, quod Christus Dominus in azymo creditur consecrasset: quorum latior probatio, quia ad historiam pertinet, petenda est ex Recentioribus in præsentia.

Tertia difficultas.

8. Tertio potest dubitari, quale debeat esse vinum consecrandum? Et quidem constat ex Florentino & aliis, necessariam materiam esse vinum vitis: Ex quo fit vinum granatorum, pomorum, radicum, &c. non sufficere, sed requiri omnino vinum ex vuis. Item non sufficere alios liquores, qui ex vuis fieri possunt, nisi fiat vere vinum. Ex quo inferitur primo, non sufficere aggregatam, saponiferam; quia licet hæc omnia ex vuis fiant, non tamen sunt vere vinum, sed aliquid antecedens, vel consequens formam vini.

9. Inferitur secundo, loram non esse materiam validam, quia non est vinum, sed aquam infusam in racemis expressis, seu in acinis. Maius est dubium de musto; aliqui enim recentiores valde dubitant de eius valore; quia nec videtur simpliciter vinum, nec habere vini proprietates. Contraria tamen sententia est communis omnium Theologorum, & habet pro se Iulium Pontificem in c. *Cum omne*, de consecratione d. 2. id permittentem in casu necessitatis. Potestque confirmari ex modo loquendi Scripturæ, ubi vinum aliquando appellatur mustum. *Musto pleni sunt isti. Act. 2.* & è contra mustum appellatur vinum Luc. 5. *Nemo mittit vinum nouum in virem veterem. Ierem. 48.* & *vinum de torcularibus sustuli.* Nec videtur esse dissimilitudo in dulcedine, calore, &c. nisi secundum magis, & minus.

10. Inferitur tertio, mustum in vuis adhuc inclusum non posse valide consecrari. Hæc est communis, & probatur Vasquez *disp. 75. num. 14.* Nam licet non differant specie liquor expressus, & in granis existens (provi volebat Sotus) quia sine vlla mutatione substantiali per solam vuar diuisionem fluit liquor ibi existens: ceterum mustum granis inclusum, non est pro tunc potus, sed cibus per se lo-

quendo; & ideo pro tunc non potest significare Christi sanguinem per modum potus spiritualis. Verum hæc ratio non videtur satis efficax; quia si speciebus vini consecrati madescat ossa panis, tunc species vini inclusæ in pane sunt per modum cibi, & non per modum potus; & tamen procul dubio retinent consecrationem, dum retinent dispositiones ad formam vini; ergo licet mustum in granis sit per modum cibi, adhuc retinet dispositiones sufficientes ad consecrationem. Finge enim, guttam musti consecratam extra granum, postea immitti iterum in granum, & iterum claudi vnam, nonne retinebit consecrationem illa gutta, etiam si sit per modum cibi?

Aliter ergo probandum videtur, mustum intra granum non posse consecrari; scilicet ex eo, quod non potest sufficienter designari, dum continetur in vna ipse liquor præcisè per pronomen *bic*, cum dicitur, *bic est sanguis*; nam, vt infra videbimus, illud Pronomen debet designare substantiam, cuius sunt illa accidentia externa sensibilia; cum autem accidentia externa vuar non sint solum liquoris, sed multo magis ipsius vuar, non potest designari solus liquor per Pronomen *bic*.

Ex quo etiam fit consequenter, si vnum esset imbibitum in ossa panis, non posse tunc consecrari, licet possit antea consecratum retinere tunc consecrationem: ratio autem discriminis est, quod tempore consecrationis debet designari per Pronomen, *bic*; dum autem continetur intra micam panis, non bene designaretur; illud enim non solum est vinum, sed etiam panis: at vero semel consecrata species possunt retinere Christi sanguinem; quia ad hoc non est necesse, quod possint designari per illud Pronomen.

Hinc etiam inferitur quarto, quid dicendum sit de vino congelato: nam licet aliqui negent, esse materiam consecrationis, & alij addant, per congelationem desinere ibi esse sanguinem Christi, quia iam non habet rationem potus. Verius tamen est, conseruari sanguinem Christi in speciebus congelatis, iuxta communem sententiam, quam approbat Missale Romanum, præcipiens, illas species liquefieri, & sumi à sacerdote vt consecratas, quia reuera vinum per congelationem non amittit formam vini, cum post liquefactionem maneat vinum, sicut antea. Ex quo fit, posse etiam consecrari valide, dum congelata sunt: neque obstat, provi sic non esse potum liquidum; quia licet non sint potus facili, est tamen simpliciter potus; possunt enim potari, si prius vel alio medio, vel saltem ipsius oris calore dissoluantur; sicut etiam nuges sunt simpliciter cibus, licet necesse sit eas prius confringere, vt possint manducari. Imò in rigore etiam vinum congelatum, si paulatim deglutiat, potatur, nec soluit ieiunium, siue paulatim, siue simul totum deglutiat; quia semper habetur vt potus.

Dices; aqua congelata non est materia valida Baptismi; ergo nec vinum congelatum est materia valida Eucharistiæ; cum tam requiratur vinum ad Eucharistiæ, quam aqua ad Baptismum. Negatur consequentia; & ratio discriminis est, quod Baptismus non solum postulat aquam, sed abluionem; aqua vero congelata, dum congelata est, non potest abluere. Eucharistia autem non consistit in vsu, vt supra vidimus; quare, manentibus speciebus vini etiam congelatis, potest dari sacramentum; quia tunc etiam potest dari vinum simpliciter loquendo.

Quarto potest dubitari, vtum vtraque materia panis, & vini sit necessaria; an vero possit vna sine alia consecrari? Ceterum resolutio huius quæstionis pertinet

pertinet ad disput. 19. ubi agemus de essentia huius sacrificij. Restabat, quid dicendum sit, quando materia Eucharistiae miscetur cum aliena materia; ut si farina tritici miscetur cum farina hordeacea, vel vinum cum aqua: De hoc tamen constabit ex dicendis sect. 3.

SECTIO II.

An vinum praequiratur ad Eucharistiam mixtum cum aqua?

16. De hoc agit S. Thom. art. 6.7. & 8. cum quo supponendum in primis est, Ecclesiam ab ipso exordio vniuersaliter obseruasse consuetudine mittendi aquam in calicem consecrandum; ut habetur in Tridentino sess. 22. c. 6.7. & ex innumeris Conciliis, & Patribus probat late Suarez disput. 45. sect. 2. Valquez dist. 176. c. 1. & Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 10. ubi affert nominatim plures Patres Belgas, Anglos, Germanos, & ex aliis frigidissimis prouincijs, ut appareat mendacium Haereticorum nostri temporis, qui dicunt, mixtionem aquae receptam fuisse solum in prouincijs calidis, vt morem comunem patriae seruariant.

17. Rationes autem huius mixtionis plures afferuntur. Prima est significatio sanguinis, & aquae, quae de Christi latere fluxerunt. Secunda, ad significandam vnionem Ecclesiae per aquam significatam cum Christo. Tertia, ad significandam duplicem Christi naturam, Diuinam, & humanam. Quarta, quia Christus in Cena ita fecisse creditur, vt ex liturgijs antiquis, & Patrum testimonijs probant late, & optime praedicti Auctores.

Prima difficultas.

18. Hoc supposito, dubitatur primo, an haec mixtio sit de necessitate Sacramenti, an solum de necessitate praecipiti: Conclusio certa, & communis est, solum esse de necessitate praecipiti, contra Armacanum lib. 9. de quaestionibus Armenorum cap. 9. & significatur satis a Concilijs, & Pontificibus. Dum enim de hac mixtione loquuntur, nullam indicant necessitatem essentialem, sed solum dicunt, hanc consuetudinem esse seruandam; vt ex ipsorum verbis ponderat Suarez ubi supra sect. 2. Ratione etiam probatur, quia licet Christus Dominus in vino lymphato consecraverit, non tamen intendit omnes circumstantias illius consecrationis facere necessarias: alioquin etiam panis azymus, & vinum fortasse rubrum, & alia huiusmodi essent de necessitate Sacramenti, quia Christus illis tunc usus est. Dicendum ergo est, ad substantiam Sacramenti solum pertinere ea, sine quibus substantialiter variatur illa Christi consecratio, vt pote panis, & vinum; quod autem sit hic, vel ille panis, hoc, vel illud vinum, non variat substantiam Sacramenti. Regula vero ad dignoscendum, quae circumstantia fuerit essentialis, & quae accidentalis, non est sumenda ex differentia physica rerum, sed ex differentia substantiali morali: nam licet physice loquendo differant forte specie vinum album, & rubrum; moraliter tamen loquendo est circumstantia accidentaliter respectu potationis: vtraque enim est, moraliter loquendo, potatio eiusdem rationis, sicut panis azymus, & fermentatus reputantur moraliter pro eodem. Sic etiam vinum purum, & lymphatum communiter reputantur pro potu eiusdem rationis; & ita qui bibunt vinum lymphatum, semper dicuntur simpliciter bibere vinum; ergo licet Christus viuis fuerit vino lymphato, valida erit consecratio

in vino puro, quia moraliter non mutat substantiam materiae; qua usus est Christus.

Contra hanc conclusionem sunt difficilia verba Cypriani Epistolae 63. ad Caecilium, ubi sic ait: In sacrificando calice Domini offerri aqua sola non potest, quomodo nec vinum solum potest: nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine Christo, (hoc est, sine Christiano populo, vt exponit Pamelius, & significauit Iulius Pontifex infra citandus) quando autem vtrumque miscetur, & adunatione confusa sibi inuicem copulatur, tunc sacramentum spirituale, & caeleste perficitur. Sic vero calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi vtrumque sibi miscetur; quomodo nec corpus Domini potest esse farina sola, aut aqua sola, nisi vtrumque adunatum fuerit, & copulatum, & panis vnus compage solidatus. Haec Cyprianus; ubi aequiparare videtur necessitatem aquae, cum necessitate vini, & necessitatem mixtionis aquae cum vino ad calicem, cum necessitate mixtionis farinae, & aquae ad corpus, quam constat esse de necessitate Sacramenti; quem arguendi modum desumpsisse videtur Iulius Primus in c. Iulius cum omne crimen, de consecrat. d. 2. ubi sic ait: Que copulatio, & conuictio aquae, & vini sic miscetur in calice Domini, vt mixtio illa non possit separari; nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi esse incipit sine nobis, si vero aqua sit sola, plebs incipit esse sine Christo. Ex quibus Cypriani, & Iulij verbis haec confici potest ratio: aquae admixtio significat non solum aquam, quae exiuit de Christi latere, sed etiam vnionem Ecclesiae cum Christo; ergo, ablata aqua, non manet haec significatio; ergo non manebit sacramentum cum eadem significatione; & per consequens non erit idem sacramentum.

Respondetur, verba Cypriani, & Iulij posse dupliciter explicari. Prima explicatio est S. Thomae in praesenti art. 7. quod solum loquantur de necessitate praecipiti; nec enim comparatio cum necessitate vini debet tenere in omnibus; comparantur quidem aqua, & vinum quoad necessitatem, non tamen quoad gradum necessitatis; quae interpretatio non videtur contra mentem eorum; nam ipsemet Cyprianus relatus a S. Thoma ibidem in argumento sed S. Thoma contra, dixit: si qui forte aquam non miscuissent in calice, ignoscendum eis esse, quod ex simplicitate fecerint: quod quidem non diceret, si putaret, esse de necessitate Sacramenti. Secundum, alij dicunt, Cyprianum in illa Epistola agere contra haereticos Aquarios, qui vinum non ponebant in calice; & ideo totus est in probanda necessitate vini, quam ex necessitate aquae, quam ipsi admittebant, colligere contendit: quare cum quaestio tunc non esset de aqua, non curauit explicare, qualiter esset necessaria, sed potius ad propositum non renuit admittere necessitatem essentialem aquae, quia de hoc non controuertebatur, dummodo probeet intentum, scilicet vinum etiam necessarium esse.

Ad rationem vero respondetur, significationem aquae ex latere Christi non esse de essentia Eucharistiae: Eucharistia enim solum est corpus, & sanguis Christi sub speciebus significans cibum, & potum animae, &c. Quod vero attinet ad vnionem Ecclesiae cum Christo, quae fit per Eucharistiam, haec etiam magis videretur spectare ad sacramentum. Caeterum in primis haec etiam vnio animae cum Christo significatur per sanguinem Christi sub speciebus vini; nam eo ipso, quod sit potus, significat gratiam, qua anima vnitur Christo tanquam alimento spirituali; licet haec etiam vnio amplius, & alio titulo significetur per mixtionem aquae cum vino. Deinde addi potest, illam mixtionem aquae non habere hanc significationem perpetuam ex institutione Christi,

19. Cyprianus Obij iustus verba Cypriani.

Iulius R.

20. Dupliciter explicatur illa verba.

21. Respondetur ad rationem illam, aquam lateris Christi non esse de essentia Sacramenti.

11. Illud pro...
12. De vno...
13. In fine...
14. Dubitatio...